Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2026/1894

29.7.2026

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2026/1894

z 27. júla 2026,

ktorým sa stanovuje núdzová finančná podpora pre poľnohospodárov s osobitnými problémami, ktoré majú vplyv na ich hospodársku životaschopnosť a ktoré vyplývajú z krízy na Blízkom východe

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a najmä na jeho článok 221 ods. 1,

keďže:

(1) Kríza na Blízkom východe od 28. februára 2026 a narušenia obchodných tokov v dôsledku uzavretia Hormuzského prielivu majú negatívny vplyv na poľnohospodárov, ktorí produkujú poľnohospodárske výrobky z pôdy alebo sa zaoberajú poľnohospodárskou výrobou alebo chovom hospodárskych zvierat v Únii.

(2) Prvá obava sa týka prudkého nárastu cien hnojív na domácom trhu v Únii, ktoré v roku 2024 predstavovali 7,3 % medzivstupov poľnohospodárov z Únie.

(3) Už pred krízou na Blízkom východe boli svetové trhy s hnojivami vystavené tlakom na strane ponuky a cenovej volatilite. Kríza na Blízkom východe ešte viac zhoršila situáciu a zvýšila riziká týkajúce sa výroby dusíkatých a fosforečných hnojív, a to aj v dôsledku zníženej výroby skvapalneného zemného plynu, od ktorej výroba dusíkatých hnojív vo veľkej miere závisí. To spôsobilo prudký a náhly nárast svetových cien hnojív aj cien hnojív na domácom trhu Únie a malo to okamžitý a priamy vplyv na ceny hnojív v Únii. Toto náhle zvýšenie cien hnojív ovplyvňuje cenovú dostupnosť a disponibilitu hnojív potrebných pre výrobný cyklus plodín v období 2026/27.

(4) V máji 2026 sa priemerné ceny dusíkatých hnojív v porovnaní s februárom 2026 zvýšili orientačne o 30 % a boli približne o 70 % vyššie ako priemer za rok 2024, zatiaľ čo ceny fosforečných hnojív boli o 22 % vyššie ako priemer za rok 2024.

(5) Zvýšené náklady na hnojivá ovplyvňujú hospodársku životaschopnosť poľnohospodárov a hrozí, že ovplyvnia používanie hnojív a rastlinnú výrobu z hľadiska množstva a kvality v rámci Únie. K tomuto zvýšeniu cien hnojív dochádza v čase, keď poľnohospodári prijímajú kľúčové rozhodnutia o svojich poľnohospodárskych činnostiach v období 2026/27, ako sú rozhodnutia týkajúce sa plochy alebo druhu plodiny, ktorá sa má vysiať, plánovanej miery hnojenia a súvisiacich agronomických postupov. Zvýšené náklady na hnojivá pravdepodobne negatívne ovplyvnia príjmy poľnohospodárov v roku 2027, a to v dôsledku nižšej produkcie z dôvodu menšieho vyprodukovaného množstva. To by mohlo mať negatívny vplyv aj na dostupnosť potravín v Únii v roku 2027.

(6) Druhá obava sa týka zvýšenia nákladov na energiu v poľnohospodárskych podnikoch, a najmä nákladov na palivo používané poľnohospodárskymi strojmi, ktoré v roku 2024 predstavovali 8 % celkových výrobných nákladov poľnohospodárov na medzivstupy v Únii.

(7) Prebiehajúca kríza na Blízkom východe, a najmä zatvorenie Hormuzského prielivu, výrazne ovplyvnila prepravu energetických výrobkov a narušila aj ich výrobu. Tieto okolnosti viedli k narušeniu dodávateľského reťazca kľúčových energetických výrobkov, najmä ropy a skvapalneného zemného plynu, ktoré pochádzajú zo štátov Perzského zálivu. V dôsledku toho sa zvýšila celosvetová volatilita cien energetických výrobkov, pričom najviac zasiahnuté boli pohonné látky a motorová nafta. Tieto výkyvy sa už odrážajú na trhoch s energiou v Únii a poľnohospodárom prinášajú ďalšie hospodárske výzvy.

([1]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(8) V dôsledku toho sa v účtovníctve poľnohospodárskych podnikov v roku 2026 výrazne zvýši podiel nákladov na hnojivá a energiu. Obzvlášť zasiahnuté sú poľnohospodárske podniky špecializujúce sa na poľné plodiny, a to z dôvodu značného podielu nákladov na hnojivá a palivá v porovnaní s ich celkovými vstupnými nákladmi. Výrobný proces vo všetkých typoch poľnohospodárskych podnikov je však podstatne ovplyvnený zvýšením cien hnojív a energetických výrobkov.

(9) Ceny mnohých poľnohospodárskych výrobkov, najmä plodín pestovaných na ornej pôde, ako sú obilniny, zostávajú stabilné, čo zase zhoršuje pomer medzi vstupnými nákladmi a cenami, ktoré poľnohospodári dostávajú za svoje poľnohospodárske výrobky.

(10) Čoraz vyššie vstupné náklady v dôsledku prebiehajúcej krízy na Blízkom východe a jej nepredvídateľného vývoja môžu poľnohospodárom spôsobiť problémy s likviditou a ohroziť ich hospodársku životaschopnosť. Aj keby sa kríza na Blízkom východe vyriešila v blízkej budúcnosti, jej účinky na globálne ceny vstupov budú pravdepodobne pretrvávať aj v nasledujúcich mesiacoch, čo povedie k pretrvávajúcemu vplyvu na poľnohospodárov.

(11) Hoci sa trhy musia postupne prispôsobiť novým okolnostiam, poľnohospodárom treba poskytnúť podporu, keďže vstupné náklady sa zvyšujú na neudržateľnú úroveň. Preto by sa malo prijať núdzové opatrenie s cieľom prispieť k riešeniu týchto zvýšených vstupných nákladov a zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu hospodárskej situácie poľnohospodárov najviac postihnutých krízou na Blízkom východe.

(12) Uvedené ťažkosti predstavujú konkrétne problémy v zmysle článku 221 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Komisia prijme opatrenia podľa článku 221 iba vtedy, ak nie je možné prijať potrebné naliehavé opatrenia v súlade s článkom 219 alebo 220. Uvedené ťažkosti skutočne nemožno riešiť opatreniami prijatými podľa článkov 219 alebo 220 uvedeného nariadenia. Situácia nie je konkrétne spojená s existujúcim osobitným narušením trhu s poľnohospodárskymi výrobkami ani s presne stanovenou hrozbou takéhoto narušenia. Nie je spojená ani s opatreniami, ktoré by zabraňovali rozšíreniu chorôb zvierat alebo strate dôvery spotrebiteľov v dôsledku rizika ohrozenia verejného zdravia alebo zdravia zvierat alebo rastlín.

(13) Sumy pridelené členským štátom by sa mali určiť s prihliadnutím na ich príslušnú váhu v odvetví poľnohospodárstva Únie na základe čistých stropov na priame platby stanovených v prílohe V k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 ([2]) a skutočných nákladov, ktoré vznikli poľnohospodárom nakupujúcim príslušné vstupy, hnojivá a energiu, najmä palivá, na základe priemerných vnútroštátnych výdavkov vykázaných vnútroštátnymi orgánmi vo svojich ročných ekonomických poľnohospodárskych účtoch.

(14) Členské štáty by mali rozdeľovať núdzovú finančnú podporu prostredníctvom najúčinnejších kanálov na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií, ktoré zohľadňujú hospodárske ťažkosti, ktorým čelia príslušní poľnohospodári. Mali by zabezpečiť, aby poľnohospodári boli konečnými prijímateľmi núdzovej finančnej podpory, a zabrániť akémukoľvek narušeniu trhu alebo hospodárskej súťaže.

(15) Sumy pridelené členským štátom by len čiastočne riešili ekonomické ťažkosti, ktorým čelia poľnohospodári, preto by sa členským štátom malo povoliť, aby poľnohospodárom poskytli dodatočnú vnútroštátnu podporu za podmienok a v rámci lehôt stanovených v tomto nariadení.

(16) S cieľom poskytnúť členským štátom flexibilitu pri rozdeľovaní núdzovej finančnej pomoci v súlade s konkrétnou situáciou dotknutých poľnohospodárov by sa im malo umožniť kumulovať ju s inou podporou financovanou z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka bez toho, aby sa poľnohospodárom poskytla nadmerná kompenzácia.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

(17) Členské štáty boli oprávnené prijímať opatrenia štátnej pomoci podľa pravidiel Únie v oblasti štátnej pomoci s cieľom pokúsiť sa riešiť túto situáciu prostredníctvom dočasného rámca pre opatrenia v kontexte krízy na Blízkom východe (ďalej len „METSAF“), ktorý bol prijatý 29. apríla 2026 a je platný do 31. decembra 2026 ([3]). S cieľom zabrániť nadmernej kompenzácii by mali členské štáty zohľadniť podporu poskytnutú v rámci METSAF, iných vnútroštátnych alebo únijných nástrojov podpory alebo súkromných systémov v reakcii na riešenie príslušné hospodárske straty

(18) Keďže je núdzová finančná podpora Únie stanovená v eurách, treba v záujme zaistenia jednotného a súbežného uplatňovania stanoviť dátum konverzie sumy pridelenej členským štátom, ktoré euro neprijali euro ako svoju národnú menu, ako je to v prípade Česka, Dánska, Maďarska, Poľska, Rumunska a Švédska. Keďže sa v tomto nariadení nestanovuje termín na predloženie žiadostí o pomoc, na účely článku 30 ods. 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/127 ([4]) je vhodné považovať za určujúcu skutočnosť pre výmenný kurz, pokiaľ ide o sumy stanovené v tomto nariadení, deň nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

(19) S cieľom zabezpečiť účinnosť tohto núdzového opatrenia by prijímatelia mali núdzovú finančnú podporu dostať urýchlene. Okrem toho by sa malo zabezpečiť včasné monitorovanie rozpočtu, ako aj aktualizované následné opatrenia a efektívne využívanie poľnohospodárskej rezervy, čím sa maximalizuje jej dostupnosť a zvýši sa schopnosť rýchlo reagovať na vznikajúce krízy. Preto je vhodné stanoviť dátum oprávnenosti pre členské štáty na vyplatenie tejto podpory prijímateľom. Všetky platby uskutočnené po tomto dátume by sa mali považovať za neoprávnené na financovanie zo strany Únie.

(20) Únia by preto mala financovať výdavky, ktoré vznikli členským štátom v rámci tohto núdzového opatrenia, len ak sa takéto výdavky vynaložia do určitého dátumu oprávnenosti. Podpora určená na toto núdzové opatrenie by sa preto mala vyplatiť do 28. februára 2027.

(21) Žiadne platby uskutočnené po 28. februári 2027 sa za žiadnych okolností nemajú považovať za oprávnené, a preto sa článok 5 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/127, ktorým sa stanovuje pomerné zníženie mesačných platieb uskutočnených po stanovenom termíne, nemá neuplatňovať.

(22) Členské štáty by mali Komisii oznámiť podrobné informácie o vykonávaní tohto nariadenia, aby Komisia mohla monitorovať účinnosť opatrenia zavedeného týmto nariadením.

(23) Náklady poľnohospodárov na vstupy sa už zvýšili, a preto sú potrebné okamžité opatrenia na účinné a efektívne riešenie tejto situácie. S cieľom zabezpečiť, aby poľnohospodári dostali podporu čo najskôr, by sa členským štátom malo umožniť vykonávať toto nariadenie bezodkladne. Preto by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

(24) Opatrenie stanovené v tomto nariadení je v súlade so stanoviskom Výboru pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

1. Členským štátom sa na poskytnutie núdzovej finančnej podpory poľnohospodárom v sektoroch uvedených v článku 1 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 za podmienok stanovených v tomto nariadení sprístupňuje pomoc Únie v celkovej výške 540 000 000 EUR.

2. Členské štáty použijú sumy uvedené v prílohe, ktoré majú k dispozícii, na opatrenia zamerané na kompenzáciu poľnohospodárov, ktorých najviac postihli dôsledky krízy na Blízkom východe, pokiaľ ide o náklady poľnohospodárskych podnikov súvisiace s cenami hnojív, energií alebo oboch, v najviac postihnutých sektoroch alebo pri najviac postihnutých výrobkoch.

([3]) Oznámenie Komisie – Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci v kontexte krízy na Blízkom východe (Ú. v. EÚ C, C/2026/2593, 5.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2593/oj).

([4]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/127 zo 7. decembra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 o pravidlá platné pre platobné agentúry a iné orgány, finančné riadenie, schvaľovanie účtov, zábezpeky a používanie eura (Ú. v. EÚ L 20, 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

3. Opatrenia uvedené v odseku 2 sa prijmú na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií, ktoré zohľadňujú hospodárske straty znášané dotknutými poľnohospodármi v dôsledku krízy na Blízkom východe. Opatrenia musia byť takého charakteru, aby výsledné platby nespôsobovali žiadne narušenie trhu ani hospodárskej súťaže.

4. Členské štáty zabezpečia, aby sa na poľnohospodárov v plnej miere preniesol hospodársky prínos pomoci Únie aj v prípade, ak nie sú priamymi prijímateľmi platieb pomoci Únie.

5. Výdavky členských štátov v súvislosti s platbami na opatrenia uvedené v odseku 2 sú oprávnené na pomoc Únie iba vtedy, ak sa tieto platby vykonajú do 28. februára 2027.

6. Na účely článku 30 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/127 je určujúcou skutočnosťou pre výmenný kurz týkajúci sa súm uvedených v prílohe k tomuto nariadeniu dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

7. Opatrenia podľa tohto nariadenia možno kumulovať s inou podporou financovanou z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Článok 2

Na opatrenia prijaté podľa článku 1 ods. 2 môžu členské štáty poskytnúť dodatočnú vnútroštátnu podporu do maximálnej výšky 200 % zodpovedajúcej sumy stanovenej pre každý členský štát v prílohe, na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií za predpokladu, že výsledné platby nespôsobia žiadne narušenie trhu alebo hospodárskej súťaže ani nadmernú kompenzáciu.

Dodatočnú podporu členské štáty vyplatia do 31. mája 2027.

Článok 3

S cieľom zabrániť nadmernej kompenzácii pri udeľovaní podpory Únie a vnútroštátnej podpory podľa tohto nariadenia členské štáty zohľadnia podporu poskytnutú v rámci iných vnútroštátnych nástrojov podpory alebo nástrojov podpory Únie či súkromných systémov s cieľom reagovať na príslušné hospodárske straty.

Článok 4

1. Členské štáty bezodkladne a najneskôr do 30. septembra 2026 oznámia Komisii tieto informácie v súvislosti s opatreniami uvedenými v článku 1 ods. 2:

a) opis opatrení, ktoré sa majú prijať, vrátane vysvetlenia, ako sú tieto opatrenia v súlade s článkom 1 ods. 2;

b) kritériá použité na určenie oprávnených poľnohospodárskych sektorov alebo výrobkov;

c) kritériá použité na určenie prijímateľov pomoci a súvisiace výšky pomoci;

d) metódy a odôvodnenie rozdelenia pomoci medzi prijímateľov;

e) zamýšľaný vplyv opatrení s cieľom kompenzovať poľnohospodárom hospodárske straty;

f) opatrenia prijaté na overenie dosiahnutia zamýšľaného vplyvu opatrení;

g) opatrenia prijaté na zabránenie narušeniu hospodárskej súťaže a nadmernej kompenzácii;

h) prognózu platieb výdavkov Únie rozčlenených podľa mesiacov do 28. februára 2027;

i) výšku dodatočnej podpory udelenej podľa článku 2;

j) opatrenia prijaté na overenie oprávnenosti poľnohospodárov a na ochranu finančných záujmov Únie.

2. Členské štáty najneskôr do 31. júla 2027 oznámia Komisii:

a) celkové sumy vyplatené na jednotlivé opatrenia, prípadne rozčlenené podľa pomoci Únie a dodatočnej vnútroštátnej pomoci;

b) počet a druh prijímateľov;

c) posúdenie účinnosti opatrenia, a najmä kvantitatívne a kvalitatívne informácie o tom, ako a do akej miery spĺňa požiadavky článku 1 ods. 2.

Článok 5

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 27. júla 2026

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

PRÍLOHA

Sumy sprístupnené členským štátom uvedené v článku 1 ods. 2

Členský štát	EUR
Belgicko	7 032 700
Bulharsko	11 615 100
Česko	10 874 400
Dánsko	10 428 900
Nemecko	60 262 900
Estónsko	3 144 200
Írsko	15 381 900
Grécko	20 796 200
Španielsko	50 174 300
Francúzsko	107 117 200
Chorvátsko	4 915 100
Taliansko	45 599 200
Cyprus	1 501 200
Lotyšsko	5 502 800
Litva	9 788 000
Luxembursko	1 424 500
Maďarsko	16 684 900
Malta	1 119 200
Holandsko	14 895 200
Rakúsko	8 208 000
Poľsko	66 633 000
Portugalsko	9 455 600
Rumunsko	29 977 500
Slovinsko	2 712 200
Slovensko	6 577 200
Fínsko	8 782 600
Švédsko	9 396 000